

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacræ Theologiæ Professoris, Et sanctæ Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtvtibvs,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata vt Sacramento, & vt sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, & Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-vnctione, & demum de Ordinis Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Qualiter Baptismus necessarius sit ad salutem. 8

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](#)

quam ad illum ministrandum requiritur. Unde ebris, dormientibus, vel amentibus tempore sanæ mentis baptismum expostulantibus validè ministratur, quia consentitur in voluntate prius habita perseverare. Sic ex communi sententia docet Suar. disp. 24. sct. 1. Bonac. disp. 2. qu. 2. p. 6. n. 18. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 6. q. 2. concl. 1. Egid de Coninch. q. 6. art. 8. dub. 5. Debet tamen haec voluntas libera esse, alias non erit rationalis. At quia merus eriam cadens in contumaciam virtutis simplicitatem non tollit, tamen illam diminuunt, ea de causa valorem sacramenti non impedit, sicuti docidit Innocent. in dicto cap. maiores de baptismo. & concilium Tolet. 4. cap. 55. & pluribus exornat Suar. Henr. Laymann. Bonac. allegatis. Nunquam tamen fieri amentibus, dormientibus, ebris, & coactis baptismum ministrare extra causum necessitatis, tum ob renuentiam sacramenti, tum ob diminutam, & imperfectam suscipientium voluntatem Bonac. dicta disp. 2. q. 2. p. 6. n. 21.

3. Secunda dispositio pro baptismi licite suscipiendo est fides iuxta illud Matth. vii. Baptizantes eos, prius enim praepicit doceri, qui doctrinæ capaces existente, quam baptizari. Et Marc. 11. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit. Qui vero non crediderit, subiungit, tamen si baptizatus fuerit, condemnabitur, quia sine fide impossibile est placere Deo, & remissionem peccatorum obtinere. Haec fides est quedam virtus supernaturalis infusa, qua mysterii reuelatio afflentur, quam ut adulci obtinente debent actu supernaturale credere Deum esse unum, & Trinum, & suorum operum remuneratores, iuxta illud Pauli, Accedentes ad Deum optaret credere, & quia est, & quia remunerator sit. Et insuper debent credere in Iesum Christum, quia haec est vita æterna, & cognoscere Deum Patrem, & Iesum Christum misum. Præterea quis liber baptizandus, nisi necessitas virget, inquit primum debet quæ sunt precepta, quibus obseruandis per baptismum astringitur, tum ne ab eorum obseruatione deficit, tum ne se decepitur, id est quod Christus Dominus praepicione baptismum promulgari præcipit Apostolis, ut gentes docerent ferner a le mandata. Matth. vii. Quapropter extra mortis peccatum mortale efficit quemlibet baptizare, quia notitiam mysteriorum fidei, Trinitatis, incarnationis, & passionis Christi Domini, & praecipientrum tum decalogi, tum Ecclesiae saltem in genera habet, ut bene alis relatis probat Thom. Sanch. lib. 2. in decal. cap. 3. in fine num. 24. Præterea debet credere virtutem baptismi, ut illius effectum sperare possit, & se ad illum suscipiendum disponere.

4. Tertia dispositio pro licita baptismi susceptione est contritus, seu attrito de peccatis commissis; quia in adultis nulla fit peccatorum actualium remissio ab aliis poscentibus virtute iuxta illud actor. 2. Penitentiam agite, & baptizetur unusquisque velutrum; colligitorque ex concil. Cartagin. cap. 85. & Trident. art. 6. can. 6. & tradit. S. Thom. 3. p. qu. 86. art. 4. Vasq. disp. 168. cap. 4. Suar. disp. 28. sct. 1. Valent. t. 4. disp. 4. q. 3. pun. 3. concl. 4. Bonac. disp. 2. q. 2. p. 6. num. 25. Dixi necessarium esse contritionem, seu attritionem, quia ad ritus baptismi suscipiendum sufficit attritio, eo quod baptismus ad remittendam peccata per se institutus sit. Non igitur expostulat necessarium dispositio, que peccati remissionem operetur: sicuti bene docent supradicti doctores. Quod si aliquando contingat (quod raro euenerit) si præcipitem sacramentum baptismi nullo peccata mortalium actuali inficiunt esse, obligatio non est habere attritionem seu contritionem, quia haec peccatorum defletatio peccata propria voluntate commissa spectat. Sic Henr. lib. 2. cap. 24. num. 3. & cap. 27. num. 1. Suar. disp. 18. sct. 1. Bonac. disp. 2. de baptismi. q. 2. p. 6. n. 27. vide quæ diximus tract. præced. pun. 13.

P V N C T V M VIII.

Qualiter baptismus necessarius sit ad salutem.

1. Extra casum martyrii parvulus necessarius est baptismus in re suscepitus.
 2. Adultus baptismus, seu vorum illius est ad salutem necessarius.
 3. Qualiter ex diuino precepto baptismus necessarius sit tum parvulus, tum adulter.
 4. Quando hoc preceptum comparatione parvolorum astringat parentes, seu tutores.
 5. Adulti eo astringantur, cum primum commodè possint suscipere, si bene instruti sint.
 6. Ex gravi causa differri baptismus potest.
 7. Ecclesia non potest determinare tempus suscipendi baptismum imponendo obligationem baptizandis, bene tamen declarando obligationem, quam iure diuino habent.
1. Parvulus, & adulter baptismus necessarius est, sed diverso modo. Parvulus, seu rationis viu carentibus extra casum martyrii est necessarius in re suscepitus, ad salutem conferit. de Castro Sum. Mor. Pars. IV.

sequendam. Constat ex Innocent. I. epist. 26. ad Concil. Militan. & ex concil. Carthagin. 5. cap. 6. relato in cap. placuit de confessat. disp. 4. & ex Innocent. III. in cap. maiores de baptismo, & clariss. ex Trident. sct. 5. decreto de peccato originali. & sct. 7. can. 5. de baptismo, & pluribus exornant Bellarm. lib. 1. de baptismi cap. 4. Vasq. disp. 154. cap. 1. Suar. disp. 25. sct. 1. & 2. præcipue ex August. pluribus in locis, præcipue lib. 3. de anima cap. 9. dicente: Noli credere, noli dicere infantes antequam baptizentur morte præuentos pertinere post ad originalium indulgentiam peccatorum, si vis esse Catholicus. Ratio est Christi instituto indicate illis verbis Ioann. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto non potest introire regnum Dei, quia verba manifeste probant regenerationem per baptismum parvulus simpliciter ad salutem necessariam esse. Etenim carentes ratione viu nequeunt propriis actibus remissionem peccati obtinere, debent ergo medio aliquo à Christo Domino instituto eam remissionem consequi. At nullum aliud est præter baptismum, est igitur illis baptismus simpliciter necessarius.

Dixi extra casum martyrii. Nam ob martyrium ex speciali Dei priuilegio parvulus originale remittitur, & salus æterna conceditur. Neque enim decebat occisos in oculum Christi à Christo separari, & anima perdere, cu veritas dixerit Marc. 8. Qui perdidit animam tuam propter me salvam faciet eam. 2. Adulter: seu ratione ventibus baptismus, seu vorum illius est simpliciter ad salutem necessarius. Esse quidem necessarium constat ex concilio Florent. in litteris unionis ibi. Nisi ex aqua & Spiritu sancto renascimur non possumus (inquit veritas) in regnum celorum introire, & ex Trident. sct. 7. can. 5. dicente. Si quis dixerit baptismum libertum esse, hoc est non necessarium ad salutem anothera sit. Quod vero adulter sufficiat illius votum, cum baptismus suscipi non possit, decidit Trident. sct. 6. cap. 4. illis verbis. Translatio ab eo statu, in quo homo nascitur filius primi Adam in statum gratiae & adoptionis Filiorum Dei per secundum Adam Iesu Christum salvatorem nostrum post Euangelium promulgatum, siue laicatio regenerationis aut eius voto fieri non posset, siue scriptum est. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto non potest introire in regnum Dei. Ratioque est manifesta: nam ante suscepimus baptismum potest quis media contritione, seu dilectione Dei super omnia gratiam consequi, qua obtenta si moriatur baptismi non suscepito, eo quod fuerit impossibilis vita æternam consequetur, sicuti definit Innocent. III. cap. debitum de baptismo. & cap. 2. de presbytero non baptizato, & comprobatur August. lib. 4. de baptismo. cap. 22. & lib. 8. de ciuitate Dei. & D. Bernard. epist. 77. ad Hugonem de S. Victor. Ergo baptismus in re suscepitus medium non est necessarium adulter salutem. Quod vero in illa contritione, seu dilectione Dei super omnia continetur vobum, seu propositum baptismi suscipiendi inde probatur, quia in ea contritione, seu dilectione continetur vobum feruandi diuina precepta. Vnum autem ex diuinis præceptis est de suscipiendo baptismate, cum commode fieri possit, ut statim dicimus. Ergo saltem baptismi vobum in contritione, vel dilectione Dei includit adulter salutem necessarium. Dices inde inferri baptismum non esse magis necessarium adulteris, quam necessarium est cuiuslibet præcepti obseruatio, siquidem huius vobum, seu propositum in qualibet contritione, seu dilectione iustificante imbibitur. Respondeo negando sequelam: quia aliter baptismus adulteri necessarius est, quam cuiuslibet præcepti obseruatio. Etenim baptismus institutus est per se ad peccati originalis, & actualis ante ipsum commissi remissionem, quod nullatenus competit cuiuslibet præcepti obseruationi. Ex qua differentia contritione, seu dilectione Dei super omnia quatenus in se imbibit vobum baptismi peccata remittit, & salutem conferit, non vero quatenus imbibit vobum cuiuslibet præcepti obseruandi. Nam cuiuslibet præcepti obseruatio non est premium (vt ita dicam) signatum à Christo Domino pro peccati remissione, bene tamen baptismus, ea que de causa vi iustificationis per contritionem obtinet non obligari ad cuiuslibet præcepti obseruationem, obligari tamen ad baptismum suo tempore suscipiendum, viptate ad exhibendum premium, virtute cuius remissionem peccati per contritionem emitti.

3. Ex dictis inferri baptismum necessarium esse omnibus ex diuino præcepto, omibus enim præceptum est tum iure naturali, tum diuino positivo media ad salutem necessaria apponere. At baptismus vnicum medium est à Christo institutum pro peccati originalis, & mortalis ante ipsum commissi remissione. Ergo omnibus ex diuino præcepto baptismus necessarius est. Hoc autem præceptum diuino modo parvulos, & adulter resipicit. Parvulos namque astringere non potest: quia ob defectum rationis capaces esse non possunt illius præcepti, eaque de causa non ipsos, sed eorum parentes vel tutores, Ecclesiæque pastores astringit. Adulti vero astringuntur a puncto, quo baptismus ab Apostolis accepit, promulgatus fuit illis verbis, Penitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum. Neque obstat Christum Dominum.

num ante suam mortem dixisse Iohannem. **3.** *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto non potest introire in regnum Dei;* ut inde inferas ante eius mortem homines ad baptismum suscipiendum astringi. **N**ā etiam diximus manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis; & tamen sacramentum Eucharistiae eo tempore suscipi non poterat, cum non esset à Christo institutum. **S**ed illis verbis significauit Christus necessitatem baptismi, Eucharistiae suscipiendi, cum illorum sacramentorum publicatio facta fuerit, id est que dixit Concilium Tridentinum. **4.** Translationem ab statu peccati ad statum gratiae post Euangelium promulgatum fieri non posse sine lauacro regenerationis, aut eius voto, tacitè indicans ante Euangelij promulgationem que die Pentecostes facta fuisset posse homines, ab statu peccati ad statum gratiae sine lauacro regenerationis, vel eius voto transferri. **N**eque item obstat post illum solemnum Euangelij publicationem plures ignorantia inuincibili labore huius salutiferi remedii, quomodo ab eo puncto omnes eo præcepto suscipiendi baptismum teneantur, tenentur namque eo præcepto quantum est ex se, tametsi ob ignorantiam ab eius transgressione culpabilis excusentur. **5.** Difficultas ergo est quo tempore dictum præceptum obligat ministri parvulus baptismum, & adulti teneantur illum suscipere? Et quidem in periculo mortis manifesta est obligatio, ne carent baptismi in perpetuum condemnetur, & à regno coelesti exclusatur. Extra periculum mortis obligantur parentes, seu tutores sub graui culpa præcepto Ecclesie non scripto, sed consuetudine introducto, ne diu differant filii parvulus baptismum, quia alienum est à parentum pietate, & charitate dia conseruare filios mancipia diabolii, cum facile possint membra Christi, & Ecclesie efficeret, & regni coelestis heredes constituere. Quod si ipsi parentes, vel tutores negligentes extinxerint, pastores Ecclesie ratione officij obligantur illorum negligentiam emendare. **S**icut bene norauit Suanus. **diss. 31. sect. 1. circa finem.** **Q**uia autem si diuina dilatatio sufficiens ad peccatum mortale, & arbitrio prudentis iudicanda est, teste Suanus. **diss. 25. sect. 1. §. sed quod res.** **H**enricus. **lib. 2. cap. 4. num. 1.** Credentem autem fecula graui causa ultra mensuram à nativitate diuina dilatationem, quia est dilatio contra communem proximam & periculo scandali sat isposita. **S**tante vero causa graui, qualis forte est, ut baptismus maioris cum solemnitate fiat, permititi potest dilatio ultra mensuram vnum, sed non duos, adhibita tamen speciali diligentia, nec parvulo periculum contingat decedendi sine baptismi. **S**ic Suanus & Henricus locis allegant. **A**egidius de Coninch. **q. 68. art. 3.** Paul. Laymann. **lib. 5. sum. tract. 2. c. 6. q. 4. conc. 2.** Numquam tamen licet est extra periculum mortis baptismum absque solemnitate ministrare, eaque de causa graui peccanti parentes, seu tutores, qui filios domi baptizant extra calum vngentis necessitatibus credentes Ecclesiam satisfacere, si postmodum filios ad Ecclesiam deferant pro ceremoniis baptismi suscipiendi. **E**sit enim ab aliis hic omnino exterminandus, ut postea aduersus Ecclesiam præcepit, ut sat colligunt ex Clement. **vn. de baptism.** & tradit Laym. **sa. verbo baptismus n. 5.** **A**rmina. **n. 4.5.** Bonac. **diss. 2. q. 2. pun. 7. n. 19.** **P**aul. Laym. **lib. 5. sum. tract. 2. c. 6. q. 4. in fine.**

6. **A**dulti si in fide perfecte instruti sunt obligantur baptismum suscipere, cum primum commode possint, ut ex Clemente, Romano, Basilio, Nazianzo, Chrysostomo, Nizero, & aliis firmat Valentinus. **diss. 149. cap. 4.** **A**egidius de Coninch. **q. 68. art. 3. dub. vn. conc. 1. n. 37.** **S**uanus. **diss. 31. sect. 2.** **P**aul. Laymann. **lib. 5. sum. tract. 2. c. 6. q. 4. in fine.** **H**enricus. **lib. 2. cap. 4.** **B**onac. **diss. 2. de baptism.** **q. 2. pun. 2. num. 4.** **R**atio à priori sumitur ex fine ad quem baptismus fuit à Christo Domino institutus. **E**t enim institutus est non solum in peccati originalis remissione, sed in signum, quo fideles congregantur in vnum, vnamque Ecclesiam visibilis constituantur participesque sicut reliquorum sacramentorum, & sacrificij fructus. **S**ed huic fini grauitas obstat qui baptismum longo vita tempore absque sufficiente causa suscipere recusat. Ergo grauitas peccati vnde qui via salutis neglegit, scilicet à Christo, & eius Ecclesia, in qua est vera salus, lèparando. **D**ecinde baptismus institutus est ad fidem solemniter profiteri, eaque de causa sub explicita Trinitatis invocacione ministratur, & fidei sacramentum vicitur. **A**renens credere fidei sufficienter propositam iniurias illi est, indicat enim non esse dignam credita. Ergo renens suscipiente baptismum sibi sufficienter propositum professioni fidei iniurias erit. Atqui omnes tenentur non solum interius credere, sed fidem exteriori profiteri sicut aliquo publico, & formam, quo unitas fidei, & Ecclesie demonstretur. Ergo tenentur baptismum suscipere, quo indicatur haec fides, & Ecclesie unitas. Denique ab inconvenienti probata potest conclusio. Si enim adulti sufficienter in fide instructi non obligantur statim nachta occasione diuino præcepto baptismum suscipere, nullum tempus extra mortis periculum signari poterit, quo obligantur, quia nulla est maior ratio de vno, quam de alio, atque adeo, poterit quis absque peccato separari a Christo, & eius Ecclesia, & sacramentorum viuus vnde ad finem vitæ

perseuerare, quod est absurdum. **Q**uod si obicias antiquum vnum, quo plures vnde ad maturiores etatem, vel extre-
mum vitæ baptismum differunt? **R**espondeo vel ex rationabili causa factum esse, vel ex ignorantia excusari, id est que eos imitari non debes, ut bene probat Nazianz. **orat. 40. in san-
ctum baptism.** & Basil. **hom. exhortat. ad baptism.** **A**t si iterum obicias textum in c. duo tempora, & sequentib. de consecrat.
diss. 4. quo ministri Ecclesie præcipiebarunt solum vigilia Resurrectionis, & Pentecostes baptismum ministrari extra ca-
sum necessitatis? **R**espondeo crecente populo, & occasione
ministrandi baptismum, consuetudine supradictum decre-
tum aboliuit esse & quo tempore baptismum ministrari posse,
vt latè expendit Vafq. **diss. 150. cap. 3. per tot.**

6. Notanter dixi te in fide sufficienter institutum obligatum esse suscipere baptismum statim, si commode potes, vt in-
dicarem ob grauen aliquam causam differi posse. **Q**uia autem haec sit arbitrio prudentis relinquitur. Credetem autem ex parte bapti tati sufficientem esse ob periculum graue tum honoris, tum vita, tum fortune ei immineat ex baptismi ex tempore suscepere. Item abundantiorum fructum, qui dilaro baptismi creditur percipendus. Ex parte vero aliorum fide-
lium est sufficientis causa, si in eorum utilitatem cedar, scilicet
cessus dilatio baptismi S. Sebastiani. **S**ic Vafq. **diss. 149. c. 4. n.**
7. **A**egidius de Coninch. **q. 68. art. 3. dub. vn. n. 40.** Illud est certum quo maior fuerit dilatio grauiorem calam ad sui ho-
nestatem expostula, ut docent prædicti doctores.

7. Sed inquires, an Ecclesia poterit determinare tempus, in quo baptismus ex obligatione suscipiendus sit? **R**espondeo nullatenus posse imponendo obligationem, quam alias bapti-
zandi non habent, bene tamen posse declarare obligationem
iure diuino illis impositam. **S**ic Aegidius de Coninch. **diss. 9. 68.**
art. 3. dub. vn. n. 41. **V**afq. **diss. 150. cap. 2. & 3.** **S**uanus. **diss. 31.**
sect. 2. **P**aul. Laymann. **lib. 5. sum. tract. 2. c. 6. q. 4. vers. dubitant.** **R**atio prioris partis est, quia Ecclesia iurisdictionem non ha-
bet in non baptizatos, sicuti definit Trident. **sect. 14. cap. 4. di-
cens:** Ecclesia in neminem iudicium exercet, qui non prius in
ipsam per baptismi ianuam fuerit ingressus, quae definitio su-
mitur ex Paulo. **ad Corin. 5. 1.** **D**is his inquit, quis foris fuit,
(id est extra Ecclesiam) nihil ad nos. **S**i autem Ecclesia posset
non baptizatos obligare ad baptismum suscipiendum eo tem-
pore, quo alias ex diuino præcepto non tenebantur, iurisdi-
ctionem, & iudicium in non baptizatos exercet contra D.
Paulum, & Trident. definitionem. **Q**uod vero possit Ecclesia
declarare quibus circumstantiis, & occasionibus præceptum
diuini de suscipiendo baptismi obligat, inde probatur, quia
per hanc declarationem nullam in non baptizatos iurisdi-
ctionem exercet, sed solum exercet clavem scientiam à Christo Do-
mino concessam pro rebus dubiis disoluendis, & difficultibus
declarandis.

P V N C T V M I X .

De ministro Baptismi.

1. **Q**uilibet baptismi compos est validus minister baptismi.
2. **A**bsque iurisdictione nequit licet ministrari, tametsi Sa-
cerdos sit.
3. **Q**ualiter religiosi Societas concessa sit facultas baptismi
ministrandi.
4. Inferiores clerici, & diaconi non sunt ex officio ad hoc mini-
sterium deputati.
5. Ad concedendam diacono facultatem hoc sacramentum
ministrandi non requiritur extrema noscita.
6. Extra periculum mortis nequit sacerdos, & à fortiori alij
clericis ministrare baptismum absque solemnitate.
7. Nequit domi baptismus scilicet necessitate ministrari.
8. Nullus alius à Sacerdote, vel diacono ex commissione Sa-
cerdotis ministrare baptismum solemniter posset.
9. In extrema necessitate digniori cedit minus dignus.
10. Est peccatum mortale inuersio huius ordinis, temetipsi contra-
rium sententia Sotius.
11. **Q**uid si praesente clero non Sacerdote laicus ministraret?
Affirmant plures esse culpam veniale. Probabilius est
vel nullam esse, vel esse mortalem.
12. Excipitur pagani, vel heretici administratio praesente fide-
li Catholicis.
13. Secundo excipitur, si praesente diacono, laicus, vel inferiori
clericis ministraret.
14. Qualiter unus baptismi plures ministri esse possint.
15. Qualiter plures simul baptizare posset.
16. Qualiter ab aliis prolatis forma sit coniungenda.

1. **D**upliciter sumi potest baptismi minister, primo quo-
ad valorem sacramenti, secundo quoad licitum illius vnum. **S**i de valore Sacramenti loquamur, quilibet si-
cure Sacerdos, sive laicus, sive vir, sive femina, sive baptiza-
tus, sive non baptizatus Sacramentum ministrare potest, vt
firmum, & ratum existat. **C**onclusio est erga de fide definita
ab